

Commissielid

Regionale Toetsingscommissies Euthanasie

Informatie voor belangstellenden

Den Haag, januari 2026

Voorwoord

Deze informatiebrochure is bedoeld om belangstellenden voor het lidmaatschap van de Regionale Toetsingscommissies Euthanasie (RTE) inzicht te geven in de organisatie en de werkwijze. Tevens treft u het gewenste profiel van commissieleden aan in de bijlage.

De laatste paragraaf geeft praktische informatie over de procedure. Op onze website www.publicspirit.nl vindt u de meest actuele informatie.

Meer informatie over de organisatie kunt u vinden op: www.euthanasiecommissie.nl.

PublicSpirit kan u meer informatie verschaffen over de procedure.

Voor inhoudelijke vragen kunt u contact opnemen met drs. Brenda Kamps, managing consultant. Heeft u vragen over de sollicitatieprocedure, dan kunt u terecht bij Audrey Valentijn, projectassistente, beiden te bereiken via het algemene telefoonnummer 033 – 4459050. U kunt uw vraag tevens per mail voorleggen: info@publicspirit.nl.

Introductie

De Regionale Toetsingscommissies Euthanasie (RTE) beoordelen of een arts die euthanasie heeft uitgevoerd, zich heeft gehouden aan de wettelijke zorgvuldigheidseisen.

Deze eisen zijn beschreven in de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding (WTL). De toetsing vindt achteraf plaats.

Het lidmaatschap van een RTE is een nevenfunctie die u kunt invullen naast uw reguliere bezigheden. Voor uw werkzaamheden ontvangt u een vergoeding op basis van de Wet vergoedingen adviescolleges en commissies (Wvac) en de daarop gebaseerde regelgeving.

De toetsingscommissies worden ondersteund door secretariaten. De medewerkers van het secretariaat van de regio waarin u terecht komt, vormen uw directe aanspreekpunt voor vragen.

Missie RTE

De RTE toetsen onafhankelijk en onpartijdig meldingen van artsen van levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding als bedoeld in de WTL. De werkzaamheden van de RTE zijn gericht op het borgen van zorgvuldigheid, transparantie en controleerbaarheid van de Nederlandse euthanasiepraktijk.

Organisatie RTE

Er zijn vijf toetsingscommissies die ieder een eigen regio bestrijken. Iedere regionale commissie bestaat uit drie (steeds wisselend samengestelde) teams van drie leden: een jurist, tevens voorzitter, een arts en een deskundige inzake ethische of zingevingvraagstukken. Iedere commissie wordt ondersteund door meerdere secretarissen, allen jurist.

Werkzaamheden

De reguliere werkzaamheden van commissieleden zien er als volgt uit:

Maandelijks worden er aan ieder commissielid digitaal ongeveer 35 niet-vragen oproepende (NVO-) dossiers ter beoordeling voorgelegd. Ook neemt ieder commissielid jaarlijks drie of vier (fysieke) commissievergaderingen voor zijn rekening waarop ongeveer 10 vragen oproepende (VO-)dossiers worden beoordeeld. Deze dossiers zijn voorzien van een conceptoordeel en worden een tot twee weken voorafgaand aan de vergadering aan de commissieleden toegestuurd ter bestudering. Ten slotte levert het commissielid een bijdrage aan de dossiers die incidenteel door een andere commissie in de plenaire discussieruimte voor advies worden voorgelegd aan alle commissieleden.

Van elk commissielid wordt verwacht dat men, naast drie- à viermaal per jaar de reguliere commissievergaderingen, het halfjaarlijkse disciplineoverleg (van juristen, artsen en ethici) bijwoont, de halfjaarlijkse plenaire heidagen voor alle commissieleden en maximaal vier keer per jaar het overleg van de regionale commissieleden. De voorzitters wonen ook nog maximaal vier keer per jaar het voorzittersoverleg bij waarop de belangrijkste regio-overstijgende zaken worden besproken. De inschatting van de gemiddelde werkbelasting voor de reguliere werkzaamheden is circa 25 uur per maand voor arts-leden en ethicus-leden en circa 30 uur per maand voor voorzitters. Daarnaast wordt op alle leden bij tijd en wijle een beroep gedaan om structurele of incidentele extra activiteiten op zich te nemen. Daarbij valt te denken aan het deelnemen in verschillende commissies, zoals bijvoorbeeld: jaarverslagcommissie, Reflectiekamer, Dagelijks Bestuur en/of sollicitatie-adviescommissie.

Ondersteuning RTE

De vijf toetsingscommissies worden ondersteund door secretariaten. De secretariaten van de RTE maken deel uit van het Ministerie van VWS. Ze zijn georganiseerd binnen de Eenheid Secretariaten Tuchtcolleges en Toetsingscommissies (ESTT).

De medewerkers van de secretariaten van de RTE werken alleen voor deze commissies. Binnen de secretariaten werken ongeveer twintig medewerkers die gezamenlijk een personele organisatie vormen van vijftien voltijds functies.

De commissies zijn verdeeld over vijf regio's, de secretariaten zijn gevestigd in Utrecht. Hier vinden de vergaderingen van de commissies plaats. De indeling in regio's heeft tot doel om zo veel mogelijk te voorkomen dat de RTE arts leden meldingen van collega's uit hun eigen regio zullen hoeven te beoordelen.

regio 1 Groningen, Friesland, Drenthe en BES-eilanden

regio 2 Overijssel, Gelderland, Utrecht en Flevoland

regio 3 Noord-Holland

regio 4 Zuid-Holland en Zeeland

regio 5 Noord-Brabant en Limburg

De coördinerend voorzitter

De coördinerend voorzitter is het boegbeeld van de RTE. De coördinerend voorzitter treedt op in de media en bevordert zoveel mogelijk de eenheid en consistentie in de beoordeling van meldingen door de commissies. Om een goede aansluiting te houden met de toetsingspraktijk is de coördinerend voorzitter tevens voorzitter van de commissie Noord-Holland.

Algemeen secretaris

De algemeen secretaris werkt onder verantwoordelijkheid van de coördinerend voorzitter en heeft een coördinerende, ontwikkelende en uitvoerende rol in regio-overstijgende taken. De algemeen secretaris geeft operationeel leiding aan de secretariaten en coördineert de inhoudelijke behandeling van meldingen volgens de geldende wet- en regelgeving, het jaarverslag, de kwaliteitsborging binnen de afzonderlijke secretariaten, de consistentie en uniformiteit van de oordelen, de beantwoording van Kamervragen en voorlichtingsactiviteiten. De algemeen secretaris adviseert de (plaatsvervangend) coördinerend voorzitter, de commissieleden en secretarissen bij inhoudelijke en procedurele vragen.

De algemeen secretaris voert, samen met de coördinerend voorzitter, regulier overleg met het OM en de IGJ (Inspectie voor Gezondheidszorg en Jeugd) en is het eerste aanspreekpunt voor de ministeries van VWS en JenV.

Dagelijks bestuur

Leden van het dagelijks bestuur zijn: coördinerend voorzitter, plaatsvervangend coördinerend voorzitter, een vertegenwoordiger van de artsen en een vertegenwoordiger van de ethici. Het dagelijks bestuur wordt bijgestaan door de algemeen secretaris.

Het dagelijks bestuur houdt zich bezig met:

- Agendering en programmering voorzittersoverleg.
- Uitvoering besluiten voorzittersoverleg.
- Afstemming en terugkoppeling.

Frequentie

- Ten minste vier keer per jaar en overigens zoveel als nodig.

Secretarissen

De secretarissen selecteren de meldingen en bepalen of meldingen vragen oproepend (VO) of niet-vragen oproepend (NVO) zijn, controleren de stukken van de melding op volledigheid en stellen een conceptoordeel op. Bij meldingen die, ook naar het oordeel van de commissie, niet vragen oproepend zijn, wordt de arts door middel van een korte brief van het oordeel van de commissie op de hoogte gesteld.

De secretarissen bereiden de commissievergaderingen inhoudelijk en procedureel voor, hebben een raadgevende stem in de vergadering en handelen de melding na de vergadering af. Zij stemmen tevens het beoordelingsbeleid van de verschillende RTE onderling af en beheren de diverse inhoudelijke en procesmatige portefeuilles.

Procesondersteuners

De procesondersteuners ontvangen en registreren de meldingen en maken daar een dossier van. Zij wijzen NVO-meldingen toe aan de leden en bewaken de voortgang van de afhandeling. Deze meldingen worden digitaal behandeld. De procesondersteuners verzorgen de toewijzing van vragen oproepende meldingen aan de commissieleden voor de vergaderingen van de RTE en zijn beschikbaar voor ondersteuning, afhandeling en archivering.

De procesondersteuners stellen maandelijks een voortgangsrapportage op, doen een deel van de financiële administratie en zijn aanspreekpunt voor de commissieleden op het gebied van facilitaire zaken.

Directie ESTT

De directie bestaat uit circa 80 medewerkers, die betrokken zijn bij de bedrijfsmatige, administratieve en juridische ondersteuning van de euthanasiecommissies en medische tuchtcolleges. De directie wordt geleid door een MT (directeur, adjunct directeur).

De directeur is tevens verantwoordelijk voor de financiële, personele en facilitaire ondersteuning en geeft leiding aan de afdeling Bedrijfsbureau met adviseurs op het gebied van

- Financiën en Huisvesting
- Human Resources
- Juridische zaken
- Communicatie

De verantwoordelijkheid voor de inhoudelijk-juridische werkzaamheden van de euthanasie-commissies ligt niet bij de directie ESTT, maar bij de onafhankelijk coördinerend voorzitter.

RTE

In Nederland en op de BES-eilanden Bonaire, Saba en St. Eustatius zijn levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding in beginsel strafbaar (artikelen 293 en 294 van het Wetboek van Strafrecht (WvSr). Van een strafbaar feit is geen sprake indien de levensbeëindiging op verzoek of de hulp bij zelfdoding plaatsvindt door een *arts*, die heeft voldaan aan de in de wet vastgelegde *zorgvuldigheidseisen* én zijn handelen heeft *gemeld* aan de gemeentelijke lijkschouwer. In de hiervoor genoemde wetsartikelen is deze uitzondering als *bijzondere strafuitsluitingsgrond* opgenomen (artikelen 293, tweede lid en 294, tweede lid WvSr).

De zorgvuldigheidseisen zijn vastgelegd in artikel 2, eerste lid van de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding (WTL), terwijl de meldingsplicht is uitgewerkt in artikel 7, tweede lid van de Wet op de lijkbezorging.

Bij de melding aan de lijkschouwer voegt de arts een *beredeneerd verslag* waarin hij motiveert waarom hij naar zijn mening aan de zorgvuldigheidseisen heeft voldaan. Voor het opstellen van een dergelijk verslag is een model beschikbaar op de website van KNMG en RTE¹ dat – bij voorkeur digitaal – door de arts wordt ingevuld. De lijkschouwer schouwt het stoffelijk overschot (uitwendig) en gaat na hoe en met welke middelen het leven van de patiënt is beëindigd. Hij controleert of het verslag van de arts volledig is ingevuld. De lijkschouwer meldt de euthanasie, dat wil zeggen de levensbeëindiging op verzoek of hulp bij zelfdoding, aan een van de regionale toetsingscommissies euthanasie en doet deze melding vergezeld gaan van het verslag van de arts, het verslag van de door de arts geraadpleegde (SCEN) arts en – indien aanwezig – de schriftelijke wilsverklaring van de overledene. Ook legt hij aan de commissie de overige door de arts verstrekte relevante stukken over, zoals patiëntenjournaal en specialistenbrieven.

Taken, bevoegdheden en werkwijze

In de WTL is bepaald dat de RTE beoordelen of de arts heeft gehandeld overeenkomstig de zorgvuldigheidseisen van artikel 2, eerste lid van de WTL.

De arts zal aan de commissie duidelijk moeten maken dat is voldaan aan de in artikel 2, eerste lid genoemde zorgvuldigheidseisen c. (voorlichting), e. (raadplegen onafhankelijke consulent) en f. (medisch zorgvuldige uitvoering); én de arts moet aannemelijk maken dat hij, gelet op de omstandigheden van het geval, tot de overtuiging kon komen dat was voldaan aan de zorgvuldigheidseisen genoemd onder a. (vrijwillig en weloverwogen verzoek), b. (uitzichtloos en ondraaglijk lijden) en d. (geen redelijke andere oplossing). Bij die laatste eisen heeft de arts dus een zekere beoordelingsruimte.

¹ www.euthanasiecommissie.nl

De beoordeling van het handelen van de arts vindt plaats aan de hand van het verslag van de arts en alle andere bij de melding gevoegde stukken. Meteen na ontvangst van de melding en eerste lezing van de bij de melding ontvangen stukken maakt een secretaris/jurist van de commissie een inschatting of de melding bij de commissie vragen zal oproepen of niet. Bij NVO's is de inschatting dat de zorgvuldigheidseisen van de wet in acht zijn genomen én de verstrekte informatie voldoende volledig is. De NVO's worden digitaal aan drie leden van de commissie (jurist, arts en ethicus) voorgelegd en in beginsel digitaal door hen beoordeeld. Zo kunnen deze meldingen zo snel mogelijk worden afgehandeld. Als één van de beoordelende commissieleden echter van mening is dat de melding wél vragen oproept, wordt de melding doorverwezen voor behandeling op de maandelijkse commissievergadering, waar ook de andere VO-meldingen worden behandeld.

Meldingen van euthanasie die bij de eerste selectie of tijdens het verdere toetsingsproces vragen oproepen ten aanzien van een of meer zorgvuldigheidseisen worden als VO aangemerkt. VO's kunnen ook meldingen betreffen waarvan de RTE hebben afgesproken dat die nadere discussie behoeven, zoals bijvoorbeeld meldingen van euthanasie bij patiënten die lijden op grond van gevorderde dementie of psychiatrische aandoeningen.

Wanneer de commissie naar aanleiding van een melding vragen heeft of nadere informatie of toelichting nodig heeft, wordt de arts en/of de geconsulteerde (SCEN) arts daarover benaderd. Dit kan zowel telefonisch als schriftelijk. Is de aldus verkregen informatie niet voldoende om tot een goede beoordeling van het handelen van de arts te komen, dan kunnen arts en/of consultant worden uitgenodigd voor het geven van een mondelinge toelichting en het beantwoorden van vragen van de commissie (artikel 8 van de WTL). Van deze mondelinge toelichting wordt een verslag gemaakt. Voordat dit verslag wordt vastgesteld wordt het concept ervan aan de arts voorgelegd met de vraag of de inhoud van de door de arts gegeven toelichting correct is weergegeven. Daarna velt de commissie een definitief oordeel.

In alle gevallen waarin de commissie op basis van de verstrekte stukken voornemens is tot het oordeel te komen dat de arts *niet* conform één of meer zorgvuldigheidseisen heeft gehandeld wordt de arts voor een gesprek met de commissie uitgenodigd.

De RTE geeft over de meldingen die zij toetst een schriftelijk oordeel. De arts ontvangt het oordeel van de commissie in beginsel binnen de wettelijke termijn van zes weken. Deze termijn kan één keer met zes weken worden verlengd. Deze termijnen kunnen soms langer zijn in het geval een commissie nadere schriftelijke en/of mondelinge toelichting of informatie van de meldend arts of de consultant nodig heeft. Ook brengt nader intern overleg in het kader van de hierna te bespreken *harmonisatie* soms onvermijdelijk enige verlenging van genoemde termijnen met zich mee. In de ontvangstbevestiging van de melding, waarin is opgenomen dat deze in beginsel binnen de wettelijke termijn van (tweemaal) zes weken zal worden behandeld, wordt de meldend arts op die mogelijkheid geattendeerd.

Komt de commissie tot het oordeel dat de arts aan alle zorgvuldigheidseisen heeft voldaan dan eindigt daarmee de fase van toetsing en beoordeling. De zaak is hiermee de facto afgedaan. Een oordeel van de commissie dat de arts *niet* conform één of meer zorgvuldigheidseisen heeft gehandeld wordt niet alleen aan de arts gestuurd, maar ook met bijbehorend dossier naar het College van procureurs-generaal en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (artikel 9, tweede lid WTL). Het College bepaalt – al dan niet na een gesprek met de arts – of tot strafvervolging wordt overgegaan. De Inspectie beslist – al dan niet na een gesprek met de arts – of tot het aanhangig maken van een tuchtzaak wordt overgegaan of andere maatregelen worden getroffen.

Het College van procureurs-generaal en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd stellen de RTE op de hoogte van hun beslissingen. De coördinerend voorzitter en algemeen secretaris van de RTE voeren jaarlijks overleg met het College en de Inspectie.

Samenstelling en organisatie

De plaats van overlijden van de patiënt bepaalt welke toetsingscommissie bevoegd is. Elke regio heeft minimaal drie juristen (voorzitters), drie artsen en drie ethici. Op dit moment bestaan de RTE in totaal uit 53 commissieleden. Elke commissie bestaat uit drie leden: een jurist (voorzitter), een arts en een ethicus. Alle leden kunnen, en dat gebeurt ook regelmatig, als plaatsvervangend lid optreden in andere regio's, zowel bij de digitale beoordeling van meldingen als bij de behandeling en beoordeling van meldingen in de maandelijkse commissievergadering. Iedere commissie wordt bijgestaan door een secretaris die jurist is. Deze heeft met betrekking tot de toetsing een voorbereidende rol en een raadgevende stem in de maandelijkse commissievergadering.

Harmonisatie

Indien een commissie voornemens is het oordeel uit te spreken dat de arts *niet* heeft gehandeld conform één of meer zorgvuldigheidseisen, legt zij het voorgenomen oordeel plus het bijbehorende dossier – digitaal – voor advies en commentaar voor aan alle andere RTE leden. Vaak wordt ook van meldingen die een gecompliceerde casus betreffen het conceptoordeel dat de arts *wel* conform de zorgvuldigheidseisen heeft gehandeld aan alle andere RTE leden voorgelegd. De commissie kan een bepaalde vraag die voortvloeit uit een melding en de specifieke casus overstijgt ook voor advies voorleggen aan de (interne) reflectiekamer van de RTE. De reflectiekamer zal deze gerichte vraag in beginsel binnen zes weken beantwoorden in de vorm van een advies. Het eindoordeel in de melding wordt gegeven door de oorspronkelijke commissie van drie leden.

Jaarlijks worden voor alle leden en secretarissen twee heidagen georganiseerd over een complex en/of actueel onderwerp. Daarbij worden vaak ook externe deskundigen uitgenodigd. Maximaal vier maal per jaar vindt het voorzittersoverleg plaats. Bij dit voorzittersoverleg zijn ook steeds de algemeen secretaris en secretarissen van RTE aanwezig. Daarnaast zijn er twee keer per jaar disciplineoverleggen van artsen en ethici onderling. Op deze wijze wordt inhoud gegeven aan het streven naar harmonisatie en eenheid bij het toetsen en de besluitvorming.

Transparantie en voorlichting

Om artsen en andere betrokkenen een goed en actueel beeld te kunnen bieden van de oordelen van de RTE en om hun interpretatie van de zorgvuldigheidseisen beter toegankelijk en kenbaar te maken, hebben de RTE de EuthanasieCode uitgebracht.

EuthanasieCode

De EuthanasieCode geeft een overzicht op hoofdlijnen van de aspecten die de toetsingscommissies relevant vinden bij de uitoefening van hun wettelijke taak: het toetsen aan de wettelijke zorgvuldigheidsvereisten van meldingen van levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding. De EuthanasieCode is een samenvatting van de overwegingen die de toetsingscommissies daarbij hebben en zijn gepubliceerd in jaarverslagen en openbaar gemaakte oordelen. De EuthanasieCode richt zich op die overwegingen en laat de casuïstiek buiten beschouwing. De EuthanasieCode is sinds 2026 louter digitaal (via de website van de RTE, www.euthanasiecommissie.nl).

Publicatie van casuïstiek op de website

De RTE publiceert oordelen die van belang zijn voor de normontwikkeling op een inzichtelijke manier (geanonimiseerd) op de website van de RTE. Daartoe behoren in ieder geval alle oordelen dat de arts *niet* conform één of meer zorgvuldigheidseisen heeft gehandeld. Deze worden bij voorrang gepubliceerd op de website van de RTE.²

Voorlichtende taak³³

De RTE verlenen hun medewerking aan de opleiding tot consulent, die wordt verzorgd door de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst (KNMG) in het zogenoemde Steun en Consultatie bij Euthanasie in Nederland (SCEN) programma. Ook bezoeken commissieleden desgevraagd eens in de twee jaar de intervisiebijeenkomsten van SCEN-artsen in hun regio. Daarbij komt ook het belang van goede verslaglegging door de SCEN-artsen aan de orde. Ten behoeve van het opstellen van het consultatieverslag is de KNMG Richtlijn voor SCEN-artsen 'Steun en consultatie bij euthanasie' (13 juli 2023) uitgebracht.⁴

² www.euthanasiecommissie.nl

³ Zie artikel 4 lid 2 Besluit van 6 maart 2002, houdende vaststelling van regels met betrekking tot de commissies, bedoeld in artikel 19 van de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding.

⁴ Richtlijn 'Steun en consultatie bij euthanasie', www.knmg.maglr.com/knmg-richtlijn-voor-scen-artsen/knmg-richtlijn-voor-scen-artsen